

PATVIRTINTA
Vilniaus kunigaikščio Gedimino
progimnazijos direktoriaus
2019 m. rugpjūčio 9 d. įsakymu Nr. VT-34



LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMO IR VYKDYMO PRIEŽIŪROS APRAŠAS

2019 m.

VILNIAUS KUNIGAİKŠČIO GEDIMINO PROGIMNAZIJS LYGIŲ GALIMYBIŲ POLITIKOS ĮGYVENDINIMO IR VYKDYMO PRIEŽIŪROS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Vilniaus kunigaikščio Gedimino progimnazija (toliau – progimnazija) lygių galimybių politikos įgyvendinimo ir vykdymo priežiūros aprašas (toliau – aprašas) nustato lygių galimybių progimnazijoje principus ir jų įgyvendinimo darbe sąlygas bei tvarką.

2. Šio aprašo paskirtis - užtikrinti, kad su besidarbinančiais dėl darbo asmenimis ir esamais progimnazijos darbuotojais nebus elgiama prasčiau, jei tai nesusiję su atliekamo darbo kokybe ir (ar) kitomis dalykinėmis savybėmis.

3. Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos lygių galimybių įstatymu, Darbo kodeksu ir kitais lygias galimybes reglamentuojančiais teisės aktais.

4. Ši tvarka galioja ir yra taikoma visiems progimnazijos darbuotojams, nepriklausomai nuo darbo sutarties rūšies ar darbo santykių trukmės, o apraše nurodytais atvejais – ir asmenims, siekiantiems įsidarbinti progimnazijoje.

5. Su šiuo aprašu yra supažindinami visi progimnazijos darbuotojai.

6. Jei kurios nors šio aprašo nuostatos progimnazijos darbuotojui yra neaiškios ar nesuprantamos, darbuotojas turėtų siekti pašalinti neaiškumus ir nedelsdamas kreiptis į vadovo paskirtą asmenį (tiesiogiai arba el. paštu).

7. Apraše naudojamos sąvokos:

7.1. **Diskriminacija** – tiesioginė ir netiesioginė diskriminacija, priekabiavimas, nurodymas diskriminuoti lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu.

7.2. **Lygios galimybės** – tarptautiniuose žmogaus ir piliečių teisių dokumentuose ir Lietuvos Respublikos įstatymuose įtvirtintų žmogaus teisių įgyvendinimas nepaisant lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

7.3. **Netiesioginė diskriminacija** – veikimas ar neveikimas, teisės norma ar vertinimo kriterijus, akivaizdžiai neutrali sąlyga ar praktika, kurie formaliai yra vienodi, bet juos įgyvendinant ar pritaikant atsiranda ar gali atsirasti faktinis naudojimosi teisėmis apribojimas arba privilegijų, pirmenybės ar pranašumo teikimas lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu, nebent šį veikimą ar neveikimą, teisės normą ar vertinimo kriterijų, sąlygą ar praktiką pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

7.4. **Priekabiavimas** – nepageidaujamas elgesys, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu siekiama įžeisti arba įžeidžiamas asmens orumas ir siekiama sukurti arba sukuriami bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka.

7.5. **Socialinė padėtis** – fizinio asmens įgytas išsilavinimas, kvalifikacija ar mokymasis ir studijos mokslo ir studijų sistemai priklausančiose progimnazijose, turima nuosavybė, gaunamos pajamos, teisės aktuose nustatytos valstybės paramos poreikis ir (arba) kiti su asmens finansine (ekonomine) padėtimi susiję veiksniai.

7.6. **Tiesioginė diskriminacija** – elgesys su asmeniu, kai lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu jam taikomos mažiau palankios sąlygos, negu panašiomis aplinkybėmis yra, buvo ar būtų taikomos kitam asmeniui, išskyrus:

7.6.1. įstatymų nustatytus apribojimus dėl amžiaus, kai tai pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo

siekiami tinkamomis ir būtinomis priemonėmis;

7.6.2. įstatymų nustatytą reikalavimą mokėti valstybinę kalbą;

7.6.3. įstatymų nustatytais atvejais draudimą dalyvauti politinėje veikloje;

7.6.4. įstatymų nustatytas dėl pilietybės taikomas skirtingas teises;

7.6.5. įstatymų nustatytas specialias priemones sveikatos apsaugos, darbo saugos, užimtumo, darbo rinkos srityje, siekiant sukurti ir taikyti integraciją į darbo aplinką garantuojančias ir skatinančias sąlygas bei galimybes;

7.6.6. įstatymų nustatytas specialias laikinas priemones, taikomas siekiant užtikrinti lygybę ir užkirsti kelią lygių galimybių pažeidimui lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos pagrindu;

7.6.7. kai dėl konkrečių profesinės veiklos rūšių pobūdžio arba dėl jų vykdymo sąlygų tam tikra žmogaus savybė yra esminis ir lemiamas profesinis reikalavimas, o šis tikslas yra teisėtas ir reikalavimas yra proporcingas;

7.6.8. kai ribojimų, specialių reikalavimų arba tam tikrų sąlygų dėl asmens socialinės padėties teisinį reguliavimą pateisina teisėtas tikslas, o šio tikslo siekiama tinkamomis ir būtinomis priemonėmis.

II SKYRIUS POLITIKOS ĮGYVENDINIMAS

PIRMASIS SKIRSNIS POLITIKOS ĮGYVENDINIMO BENDROSIOS NUOSTATOS

8. Progimnazija savo veiklą organizuoja taip, kad visiems darbuotojams būtų užtikrintos vienodos darbo sąlygos, galimybės kelti kvalifikaciją, siekti profesinio mokymo, persikvalifikuoti, įgyti praktinio darbo patirties, taip pat teikiamos vienodos lengvatos, neatsižvelgiant į darbuotojų lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją.

9. Progimnazija organizuoja darbą taip, kad jos darbuotojų kolektyve būtų atstovaujamos visos visuomenės grupės, kiekvienas darbuotojas jaustųsi saugus, gerbiamas bei galėtų panaudoti savo gebėjimus progimnazijos labui.

10. Progimnazija, organizuodama savo veiklą kuria tokią aplinką, kurioje būtų pripažįstami ir vertinami visų jos darbuotojų individualūs skirtumai ir jų indėlis. Kiekvienas darbuotojas turi teisę dirbti tokioje aplinkoje, kurioje būtų skatinama pagarba kiekvieno asmens orumui.

11. Visiems darbuotojams yra suteikiamos galimybės ugdyti savo gebėjimus, mokytis, siekti profesinės pažangos. Konkrečios mokymosi ir kvalifikacijos kėlimo priemonės priklauso nuo darbuotojo vykdomų darbo funkcijų, jo iniciatyvumo ir kitų objektyvių aplinkybių.

12. Progimnazija imasi priemonių ir užtikrina, kad neįgaliesiems būtų sudarytos sąlygos įsidarbinti, dirbti, siekti karjeros arba mokytis, įskaitant tinkamą patalpų pritaikymą, jeigu dėl tokių priemonių nebus neproporcingai apsunkinama progimnazijos veikla.

13. Progimnazija imasi priemonių ir užtikrina, kad darbuotojas, pateikęs skundą dėl diskriminacijos ar dalyvaujantis byloje dėl diskriminacijos, jo atstovas ar asmuo, liudijantis ir teikiantis paaiškinimus dėl diskriminacijos, nebūtų persekiojamas ir būtų apsaugotas nuo priešiško elgesio ar neigiamų pasekmių.

ANTRASIS SKIRSNIS DARBUOTOJŲ ŠVIETIMAS

14. Progimnazija, atsižvelgdama į progimnazijos finansines galimybes ir kitus išteklius, gali įgyvendinti darbuotojų švietimą lygių galimybių srityje organizuodama vidinius mokymus ar/ir susirinkimus, skirtus:

14.1. supažindinti darbuotojus apie diskriminacijos žalą, diskriminacijos pasireiškimo formomis, būdais, kaip galima išvengti diskriminacijos;

14.2. supažindinti darbuotojus su galiojančiais teisės aktais bei jų taikymu lygių galimybių srityje;

14.3. pateikti informaciją darbuotojams apie tai, kaip elgtis, kad būtų išvengta šio aprašo pažeidimų, o kilus pažeidimo grėsmei, imsis priemonių pažeidimui išvengti.

TREČIASIS SKIRSNIS DARBUOTOJŲ PRIĖMIMAS IR ATLEIDIMAS

15. Progimnazija vertina darbuotojų įvairovę ir siekia užtikrinti, kad su visais joje siekiančiais dirbti pretendентаis būtų elgiama sąžiningai ir kad jie į darbą būtų priimami tik remiantis jų sugebėjimais ir kvalifikacija.

16. Priėmimo į darbą metu atrenkami patys tinkamiausi atitinkamoms pareigoms darbuotojai atsižvelgiant į jų patirtį, kompetenciją ir kvalifikaciją. Darbuotojų atranka neatsižvelgiant į siekiančio įsidarbinti asmens lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją, vykdoma vadovaujantis konkrečios pareigybės aprašu, kuriame, nustatomi kvalifikaciniai reikalavimai tai pareigybei užimti.

17. Naujų progimnazijos darbuotojų atranka yra paremta darbuotojų poreikiu, kandidatų tinkamumu ir jų gebėjimu atlikti darbą. Informacija apie kandidatų tinkamumą gali būti gauta iš kandidatų, taip pat renkama kitais teisėtais būdais.

18. Darbuotojai, atsakingi už personalo politiką, darbuotojų atranką ir jų įdarbinimo formalumų sutvarkymą yra aiškiai informuoti apie būtinybę įgyvendinti lygių galimybių politiką. Esant galimybei, bent du progimnazijos personalo atrankos darbuotojai dalyvauja pokalbyje su kandidatu.

19. Pokalbio metu kandidatui užduodami klausimai yra tiesiogiai susiję su pareigybei keliamais reikalavimais. Pokalbyje dalyvaujantys personalo darbuotojai negali užduoti jokių klausimų apie kandidato lytį, amžių, lytinę orientaciją, socialinę padėtį, įgalumą, rasę ar etninę priklausomybę, religiją, įsitikinimus ar tikėjimą, kandidato vaidmenį namuose ar šeimoje, išskyrus atvejus, jei tai tiesiogiai susiję su Darbo kodekse numatytų garantijų taikymu darbuotojui.

20. Neįgaliems kandidatams, kurie tai nurodys kreipdamiesi dėl laisvos darbo vietos, bus sudaromos atitinkamos sąlygos darbo pokalbių metu, kad tokiems kandidatams būtų suteikiamos lygios galimybės su kitais kandidatais.

21. Įdarbinimas ir įdarbinimo eiga yra nustatomi tik pagal asmens dalykines savybes ir kriterijus, susijusius su darbu einant atitinkamas pareigas. Visais atvejais lemiamas dėmesys yra skiriamas sugebėjimui gerai atlikti darbą.

22. Darbuotojo atleidimas darbdavio iniciatyva vykdomas griežtai pagal visiems progimnazijos darbuotojams taikomą tvarką, atsižvelgiant į darbo rezultatus, darbo pareigų pažeidimus ir bendrus reikalavimus įtvirtintus Darbo kodekse. Darbuotojo lytis, rasė, tautybė, kalba, kilmė, socialinė padėtis, tikėjimas, įsitikinimai ar pažiūros, amžius, lytinė orientacija, negalia, etninė priklausomybė, religija nedaro įtakos darbo santykių nutraukimui.

23. Darbuotojo atleidimas darbdavio valia, nenurodant Darbo kodekse įtvirtintų svarbių priežasčių, negali būti įgyvendinamas dėl lyties, seksualinės orientacijos, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, pilietybės ir socialinės padėties, tikėjimo, santuokinės ir šeiminių padėties, ketinimo turėti vaiką (vaikų), įsitikinimų ar pažiūrų, priklausomybės politinėms partijoms ir asociacijoms, amžiaus ar kitų diskriminacinių motyvų.

KETVIRTASIS SKIRSNIS DARBUOTOJŲ APSAUGA

24. Progimnazija imasi priemonių, kad darbuotojas darbo vietoje nepatirtų priekabiavimo, seksualinio priekabiavimo ir nebūtų diskriminuojamas. Progimnazija imasi priemonių, kad darbuotojas nebūtų persekiojamas ir būtų apsaugotas nuo neigiamų pasekmių, jeigu pateikia skundą dėl diskriminacijos ar dalyvauja ginče dėl diskriminacijos.

25. Visi progimnazijos darbuotojai ir siekiantys įsidarbinti kandidatai, kurie mano, kad jų lygios galimybės yra pažeidžiamos ar jie yra diskriminuojami, turi teisę kreiptis į progimnazijos vadovą ir nurodyti su pažeidimu susijusius faktus, taip pat asmenį, galimai pažeidžiantį šio aprašo nuostatas. Progimnazija, gavusi darbuotojo ar kandidato skundą dėl lygių galimybių pažeidimo ar diskriminacijos, imasi veiksmų iširti šį skundą ir (arba) perduoda jį nagrinėti kompetentingai valstybės institucijai (Lygių galimybių kontrolieriaus tarnybai ar kitai kompetentingai institucijai).

26. Progimnazija galimo pažeidimo tyrimo metu bendradarbiauja su tyrimą atliekančiomis institucijomis, teikia visą turimą informaciją, kuri yra reikšminga galimam pažeidimui iširti.

27. Bet koks persekiojimas ar priešiškas elgesys prieš darbuotoją ar kandidatą užimti laisvą darbo vietą, pateikusį skundą dėl diskriminacijos ar lygių galimybių pažeidimo, yra draudžiamas.

PENKTASIS SKIRSNIS DARBO UŽMOKESČIO NUSTATYMAS IR KARJERA

28. Nustatant darbo užmokestį konkrečioms darbuotojams progimnazijoje yra vadovaujama objektyviais kriterijais, susijusiais su darbuotojo kvalifikacija, darbuotojui tenkančios atsakomybės laipsniu, atliekamų darbų pobūdžiu, pasiektais rezultatais, iniciatyvumu ir kitais objektyviais kriterijais. Nustatant darbo užmokestį draudžiama atsižvelgti į darbuotojo lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją.

29. Visiems darbuotojams už tą patį ar lygiavertį darbą mokamas toks pats atlyginimas neatsižvelgiant į darbuotojo lytį, amžių, lytinę orientaciją, socialinę padėtį, negalią, rasę ar etninę priklausomybę, religiją, įsitikinimus ar tikėjimą. Toks pats darbas reiškia atlikimą darbo veiklos, kuri pagal objektyvius kriterijus vienoda ar panaši į kitą darbo veiklą tiek, kad abu darbuotojai gali būti sukeisti vietomis be didesnių darbdavio sąnaudų. Lygiavertis darbas reiškia, kad jis pagal objektyvius kriterijus yra ne mažesnės kvalifikacijos ir ne mažiau reikšmingas darbdaviui siekiant savo veiklos tikslų, negu kitas lyginamas darbas.

30. Darbuotojų karjera siejama išimtinai tik su asmens gebėjimais ir atliekamo darbo kokybe bei asmeniniais pasiekimais profesinėje srityje ir nėra darbuotojas negali būti ir nėra diskriminuojamas dėl lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos.

31. Darbuotojų darbo rezultatų vertinimai yra atliekami vadovaujantis ir taikant vienodus kriterijus visiems darbuotojams neatsižvelgiant į darbuotojų lytį, rasę, tautybę, kalbą, kilmę, socialinę padėtį, tikėjimą, įsitikinimus ar pažiūras, amžių, lytinę orientaciją, negalią, etninę priklausomybę, religiją ar kitas aplinkybes, kurios nėra susijusios su darbuotojo profesija darbo pareigų vykdymu, profesiniais pasiekimais ar asmeniniais darbo rezultatais.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

32. Visi progimnazijos darbuotojai privalo laikytis šiame apraše įtvirtintos politikos, kad būtų užtikrintos lygios galimybės ir išvengta diskriminacijos.

33. Darbuotojams griežtai draudžiama diskriminuoti kitus kolegas, priekabauti, tyčiotis ar gąsdinti kitus darbuotojus dėl jų lyties, rasės, tautybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, lytinės orientacijos, negalios, etninės priklausomybės, religijos. Susidūrę su šiame punkte aptartais kolegų veiksmais, darbuotojai privalo nedelsiant informuoti savo tiesioginį vadovą ir jokia būdu negali imtis analogiškų veiksmų prieš šiame punkte apibūdintus neleistinus veiksmus atliekančius kolegas.

34. Šio aprašo pažeidimas bus laikomas darbo pareigų pažeidimu ir darbuotojui gali būti taikoma atsakomybė numatyta Darbo kodekse.

35. Progimnazijoje nustatyti diskriminacijos atvejai gali būti perduodami tirti kompetentingoms valstybės institucijoms.

36. Šis aprašas peržiūrimas ir atnaujinamas pagal poreikį arba pasikeitus teisės aktams, kurie reglamentuoja šios srities teisinius santykius.

37. Darbuotojai su šiuo aprašu yra supažindinami išsiunčiam šį aprašą kiekvienam darbuotojui elektroniniu paštu. Supažindinti asmenys privalo laikytis šiame apraše nustatytų įpareigojimų bei atlikdami savo darbo funkcijas vadovautis apraše nustatytais principais.

38. Progimnazijos direktorius arba direktoriaus įgaliotas asmuo patvirtindamas šį aprašą, taip pat įsakymu paskiria progimnazijos darbuotoją, atsakingą už darbuotojų supažindinimą su aprašu.

39. Už darbuotojų supažindinimą su šiuo aprašu progimnazijoje atsakingas direktoriaus įgaliotas asmuo.

40. Progimnazija turi teisę iš dalies arba visiškai pakeisti šį aprašą. Su pakeitimais darbuotojai supažindinami aprašo 38 punkte nustatyta tvarka.

SUDERINTA

Vilniaus kunigaikščio progimnazijos

Gedimino darbo tarybos

2019-08-09 protokoliniu nutarimu Nr. 8